

ส่วนที่ 4

แนวทางการติดตามประเมินผล

4.1 กรอบและแนวทางในการติดตามและประเมินผล

จุดมุ่งหมายสำคัญของการประเมินผลแผนยุทธศาสตร์นั้น คือ การประเมินว่ามีการนำแผนยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติอย่างแท้จริงเพียงใด และได้ผลเป็นอย่างไรเพื่อที่จะสามารถวัดความสัมฤทธิ์ผลของแผนยุทธศาสตร์ได้ในขณะเดียวกันก็สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้เป็นสมมติฐานในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ฉบับต่อไปได้ ดังนั้น การที่จะประเมินแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาในภาพรวมได้ จำเป็นจะต้องประเมินผล การปฏิบัติในแต่ละแนวทางพัฒนาก่อน เพื่อนำไปสู่การวัดความสำเร็จของยุทธศาสตร์ซึ่งจะแสดงให้เห็นได้ว่าการพัฒนาเป็นไปในแนวทางใด บรรลุวัตถุประสงค์ของการพัฒนาที่ยั่งยืนและตอบสนองต่อวิสัยทัศน์หรือไม่ ดังนั้นในขั้นตอนนี้อักรกปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องติดตามประเมินผลแผนพัฒนาสามปีให้ได้ข้อมูลข้อเท็จจริง อันจะนำมาสู่บทสรุปที่ไม่บิดเบือนจากผลปฏิบัติที่เกิดขึ้น

แนวทางและวิธีการขั้นตอนในการติดตามและประเมินผลแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและแผนพัฒนาสามปี

การติดตาม (Monitoring)

การติดตามนั้น จะทำให้เราทราบได้ว่าขณะนี้ได้มีการปฏิบัติตามแผนถึงระยะใดแล้ว ซึ่งเทคนิคอย่างง่ายที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการติดตามได้ คือ Gant Chart ที่จะทำให้หน่วยงานสามารถติดตามได้ว่าการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์หรือแผนพัฒนาสามปี มีการดำเนินการในช่วงใด ตรงตามกำหนดระยะเวลาที่กำหนดไว้หรือไม่ แผนการดำเนินงานก็จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดตามผลการดำเนินงานดังกล่าวมาแล้ว

การประเมินผล (Evaluation)

การประเมินผลแผนยุทธศาสตร์ จำเป็นต้องมีเกณฑ์มาตรฐาน (Standard Criteria) และตัวชี้วัด (Indicators) เพื่อใช้เป็นกรอบในการประเมินเพื่อให้เกิดความชัดเจน เป็นระบบ มีมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับโดยประกอบด้วยเกณฑ์ที่สำคัญใน 2 ระดับ คือ เกณฑ์การประเมินหน่วยงาน และเกณฑ์การประเมินโครงการ ซึ่งสรุปได้ ดังนี้

เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดการประเมินผลหน่วยงาน

ประกอบด้วย 7 เกณฑ์ 22 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. เกณฑ์สัมฤทธิ์ผลและการบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบาย (Achievement)

เป็นการประเมินความสำเร็จโดยพิจารณาเปรียบเทียบผลการดำเนินงานของ หน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ กับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในนโยบาย โดยเป็นการประเมินผลขององค์กร 2 ส่วน คือ ผลในภาพรวมและระดับปฏิบัติการ ผลการดำเนินงานจะต้องเปิดเผยให้สาธารณชนทราบอย่างกว้างขวางอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ และมีการกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจน อาจเป็นทุกไตรมาส หรือผลการดำเนินงานประจำปีสัมฤทธิ์ผลรวมถึงการดำเนินงานที่มุ่งการบรรลุเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ในระยะยาว โดยมีตัวชี้วัดที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1.1 ผลผลิต (Outputs) ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

(1) ผลผลิตในภาพรวม (overall outputs) เป็นการประเมินผลผลิตเทียบกับเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ โดยเปรียบเทียบผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริงกับเป้าหมายรวมขององค์กรในสายตาของสมาชิกขององค์กร และประชาชนผู้รับบริการ การประเมินผลดังกล่าวมีลักษณะที่เป็นพลวัต (Dynamic) และมีปฏิสัมพันธ์กับสถานะแวดล้อมภายนอกองค์กร

(2) ผลผลิตระดับปฏิบัติการ (Operation Outputs) เป็นการประเมินผลโดยพิจารณาระดับการบรรลุเป้าหมายตามแผนดำเนินงาน โดยอาจพิจารณาจากผลผลิตต่อหน่วยกำลังคน ระดับการบริการต่อหน่วยเวลา สัดส่วนต้นทุนและผลตอบแทน สถานภาพทางการเงิน สินทรัพย์และหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดผลตอบแทน (Non-Per Forming loan) คุณภาพผลผลิตและบริการสาธารณะ ประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรขององค์กร การประหยัดพลังงานและการรักษาสถานะแวดล้อม

1.2 ผลลัพธ์

2. เกณฑ์ความเสมอภาคและความเป็นธรรมในสังคม

ประกอบด้วยตัวชี้วัด 4 ประการ คือ

(1) การเข้าถึง เน้นความสำคัญในเรื่องโอกาสของประชาชน โดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาสในสังคมให้ได้รับบริการสาธารณะ

(2) การจัดสรรทรัพยากร พิจารณาถึงความเป็นธรรมในการจัดสรรทรัพยากรให้กับประชาชน

(3) การกระจายผลประโยชน์ เน้นความเป็นธรรมในการกระจายผลประโยชน์หรือผลตอบแทนให้แก่สมาชิกในสังคม

(4) ความเสมอภาค เน้นความเป็นธรรมเพื่อให้หลักประกันเรื่องสิทธิและโอกาสในการได้รับบริการสาธารณะโดยปราศจากอคติ ไม่แบ่งแยกกลุ่ม

3. เกณฑ์ความสามารถและคุณภาพในการให้บริการ

ประกอบด้วยตัวชี้วัด 4 ประการ คือ

(1) สมรรถนะของหน่วยงาน เป็นตัวชี้วัดความสามารถในการให้บริการและตอบสนองความต้องการของประชาชนกลุ่มเป้าหมาย

(2) ความทั่วถึงและเพียงพอ พิจารณาถึงความครอบคลุม ความเพียงพอ และความครบถ้วน

ของการให้บริการทั้งในด้านกลุ่มเป้าหมายที่รับบริการและระยะเวลาที่บริการ

(3) ความถี่ในการให้บริการ เป็นตัวชี้วัดระดับการบริการต่อหน่วยเวลาว่ามีความสม่ำเสมอต่อภารกิจนั้นหรือไม่

(4) ประสิทธิภาพการให้บริการ เป็นการชี้วัดประสิทธิภาพขององค์กรที่มุ่งเน้นการบริการที่รวดเร็ว ทันเวลา มีการใช้ทรัพยากรที่เหมาะสม ซึ่งในทางปฏิบัติจำเป็นต้องกำหนด มาตรฐานการบริการไว้เป็นแนวทาง

4. เกณฑ์ความรับผิดชอบต่อหน่วยงาน

ประกอบด้วยตัวชี้วัด 4 ประการ

(๑) พันธกิจต่อสังคม เป็นตัวชี้วัดที่แสดงถึงภารกิจของหน่วยงานที่มีต่อสังคม พิจารณาได้จากวิสัยทัศน์ นโยบาย แผนงานของหน่วยงาน

(๒) **ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ** เป็นตัวชี้วัดถึงความรับผิดชอบต่อประชากรกลุ่มเป้าหมาย

(๓) **การให้หลักประกันความเสี่ยง** เป็นตัวชี้วัดที่มีความสำคัญเพื่อให้หลักประกันว่าประชาชน

ผู้รับบริการจะได้รับความคุ้มครองและ / หรือการชดเชยจากหน่วยงานหากมีความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานของหน่วยงาน

(4) **การยอมรับข้อผิดพลาด** เป็นตัวชี้วัดถึงความรับผิดชอบของผู้บริหารระดับสูงและเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่จะยอมรับต่อสาธารณชนในกรณีเกิดความผิดพลาดในการบริหารหรือการปฏิบัติงาน

5. เกณฑ์การตอบสนองความต้องการของประชาชน

ประกอบด้วยตัวชี้วัด 4 ประการ คือ

(1) **การกำหนดประเด็นปัญหา** การกำหนดประเด็นปัญหาที่มาจากประชาชนผู้รับบริการ และมีการพิจารณาจัดลำดับความสำคัญ

(2) **การรับฟังความคิดเห็น** เป็นการชี้วัดถึงระบบเปิดกว้าง ในการรับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของประชาชนผู้รับบริการ

(3) **มาตรการเชิงยุทธศาสตร์ในการแก้ปัญหา** เป็นตัวชี้วัดถึงความพร้อมในการแก้ปัญหาให้กับประชาชนผู้รับบริการที่มีทั้งมาตรการระยะสั้นและระยะยาว รวมทั้งเปิดกว้างให้สาธารณชนได้รับทราบและมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ

(4) **ความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหา** เป็นตัวชี้วัดที่ตอบสนองในการแก้ปัญหา การให้ความสำคัญ และการกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาด้วยความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ ไม่ละเลยเพิกเฉยต่อปัญหา

6. เกณฑ์ความพึงพอใจของประชาชน

ประกอบด้วยตัวชี้วัด 2 ประการ คือ

(1) **ระดับความพึงพอใจ** เป็นตัวชี้วัดความเห็นของประชาชนที่มีต่อหน่วยงานซึ่งเกี่ยวข้องกับคุณภาพการปฏิบัติงาน

(2) **การยอมรับหรือคัดค้าน** เป็นตัวชี้วัดระดับการยอมรับมาตรการ นโยบายของหน่วยงานซึ่งพิจารณาจากสัดส่วนการยอมรับหรือคัดค้าน เนื่องมาจากผลกระทบจากนโยบายของหน่วยงาน

7. เกณฑ์ผลเสียหายต่อสังคม

ประกอบด้วยตัวชี้วัด 2 ประการ คือ

(1) **ผลกระทบภายนอก** เป็นตัวชี้วัดว่าหน่วยงานก่อให้เกิดผลกระทบ ซึ่งความเสียหายจากการดำเนินงานแก่ประชาชนหรือไม่ โดยอาจวัดจากขนาดและความถี่จากการเสียหายที่เกิดขึ้น เช่น การก่อสร้างถนนขวางทางน้ำหลากทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วม เป็นต้น

(2) **ต้นทุนทางสังคม** เป็นตัวชี้วัดผลเสียหายที่สังคมต้องแบกรับ เช่น ค่าใช้จ่ายในการฟื้นฟูบูรณะความเสียหายที่เกิดขึ้น

เกณฑ์และตัวชี้วัดผลการดำเนินงานจะเป็นการพิจารณาเกณฑ์รวม (Multiple criteria and indicators) และสามารถใช้เป็นกรอบหรือเครื่องมือในการประเมินผลลัพธ์สุดท้ายและผลกระทบในการดำเนินการในภาพรวม เพื่อใช้เป็นบรรทัดฐานในการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับระดับการบรรลุผล

และการสนองตอบความพึงพอใจของผู้รับบริการ หรือประชากรกลุ่มเป้าหมาย สำหรับค่าตัวแปร (Attributes) อาจแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับลักษณะกิจกรรมของการดำเนินงานของหน่วยงาน

สรุปเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดการประเมินผลของหน่วยงาน

เกณฑ์มาตรฐาน (Standard)	ตัวชี้วัด (Indicators)	ตั้งอย่างกรอบตัวแปร (Attributes)
(1) สัมฤทธิ์ผลและการบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบาย	<ul style="list-style-type: none"> ↘ ผลผลิต ↘ ผลลัพธ์ 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ ผลต่างระหว่างเป้าหมายกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
(2) ความเสมอภาคและความเป็นธรรมในสังคม	<ul style="list-style-type: none"> ↘ การเข้าถึง ↘ การจัดสรรทรัพยากร ↘ การกระจายผลประโยชน์ ↘ ความเสมอภาค 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ ปริมาณและคุณภาพทรัพยากรที่ได้รับการจัดสรรต่อคน ❖ ผลประโยชน์ที่แต่ละกลุ่มเป้าหมายได้รับในแต่ละครั้ง ❖ การไม่เลือกปฏิบัติและ / หรือ การเลือกปฏิบัติที่เป็นคุณ
(3) ความสามารถและคุณภาพในการให้บริการ	<ul style="list-style-type: none"> ↘ สมรรถนะของหน่วยงาน ↘ ความทั่วถึงและเพียงพอ ↘ ความถี่ในการให้บริการ ↘ ประสิทธิภาพการให้บริการ 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ พื้นที่เป้าหมายและประชากรกลุ่มเป้าหมายที่รับบริการ ❖ จำนวนครั้งในการให้บริการ ❖ ผลลัพธ์เทียบกับปัจจัยนำเข้า
(4) ความรับผิดชอบของหน่วยงาน	<ul style="list-style-type: none"> ↘ พันธกิจต่อสังคม ↘ ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ ↘ การให้หลักประกันความเสี่ยง ↘ การยอมรับข้อผิดพลาด 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ การจัดลำดับความสำคัญ ❖ ภารกิจหลักและภารกิจรอง ❖ การตัดสินใจที่สะท้อนความรับผิดชอบ
(5) การตอบสนองความต้องการของประชาชน	<ul style="list-style-type: none"> ↘ การกำหนดประเด็นปัญหา ↘ การรับฟังความคิดเห็น ↘ มาตรการ/กลยุทธ์ในการแก้ไขปัญหา ↘ ความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหา 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ ระดับการมีส่วนร่วม ❖ การปรึกษาหารือ ❖ การสำรวจความต้องการ
(6) ความพึงพอใจของประชาชน	<ul style="list-style-type: none"> ↘ ระดับความพึงพอใจ ↘ การยอมรับ / คัดค้าน 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ สัดส่วนของประชากรกลุ่มเป้าหมายที่พอใจหรือไม่พอใจ ❖ ความคาดหวัง ❖ ผลสะท้อนกลับ
(7) ผลเสียหายต่อสังคม	<ul style="list-style-type: none"> ↘ ผลกระทบภายนอก (ทางบวก/ทางลบ) ↘ ต้นทุนต่อสังคม 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ ความสูญเสียทางเศรษฐกิจ ❖ ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ❖ ค่าเสียโอกาส ❖ ความขัดแย้งทางสังคม

ระดับเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดการประเมินผลโครงการ

การประเมินผลโครงการ จำเป็นต้องมีเกณฑ์และตัวชี้วัดเพื่อเป็นเครื่องมือกำหนดกรอบทิศทางการวิเคราะห์และการประเมินผลโครงการ ประกอบด้วยเกณฑ์ที่สำคัญ 8 เกณฑ์ คือ

1. เกณฑ์ความก้าวหน้า (Progress)

เป็นการพิจารณาเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกิจกรรมกับเป้าหมายที่กำหนด ตามแผนการประเมินความก้าวหน้าที่จะตอบคำถามว่า การดำเนินกิจกรรมตามโครงการสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดหรือไม่ เป็นไปตามกรอบเวลาหรือไม่ และประสบกับปัญหาอุปสรรคอะไรบ้าง ประกอบด้วยตัวชี้วัด 4 ประการ คือ

(1) ผลผลิตเปรียบเทียบกับเป้าหมายรวมในช่วงเวลา เป็นการดูสัดส่วนของผลผลิต (Output) ของโครงการว่าบรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด อาทิ ความยาวของถนนที่สร้างได้ จำนวนแหล่งน้ำขนาดเล็ก เพื่อการเกษตร สัดส่วนปริมาณงานการก่อสร้าง เทียบกับเป้าหมายรวมในช่วงเวลาที่กำหนด

(2) จำนวนกิจกรรมแล้วเสร็จ เนื่องจากโครงการประกอบด้วยชุดกิจกรรมต่างๆ มากมาย จึงจำเป็นต้องมีตัวชี้วัดความก้าวหน้า โดยพิจารณาจำนวนกิจกรรมและประเภทของกิจกรรมที่ได้ดำเนินการไปแล้วทั้งกิจกรรมหลัก กิจกรรมพื้นฐาน กิจกรรมรอง และกิจกรรมเสริม ในช่วงระยะเวลา อาจเป็นสัปดาห์ เดือน ไตรมาส หรือระยะของโครงการ (Phase)

(3) ทรัพยากรที่ใช้ในช่วงเวลา เป็นตัวชี้วัดความก้าวหน้าของการใช้ทรัพยากรในโครงการ ซึ่งครอบคลุมด้านงบประมาณโครงการ ได้แก่ งบประมาณที่ใช้ไป งบประมาณที่อยู่ระหว่างผูกพัน เงินงวด และแผนการใช้จ่ายงบประมาณโครงการ และอัตราการใช้บุคลากรสัมพันธ์กับเวลา ในรูปของ คน - วัน (Man-Day) หรือ คน - เดือน (Man-Month)

(4) ระยะเวลาที่ใช้ไป เป็นตัวชี้วัดความก้าวหน้าเพื่อดูว่าได้ใช้เวลาไปเท่าใดแล้ว และเหลือระยะเวลาอีกเท่าใดจึงจะครบกำหนดแล้วเสร็จ โดยสามารถใช้เป็นเกณฑ์ประเมินและควบคุมกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมายด้านเวลา และเพื่อทราบถึงระยะเวลาที่ต้องใช้จริงเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

2. เกณฑ์ประสิทธิภาพ (Efficiency)

การประเมินประสิทธิภาพเป็นการเปรียบเทียบผลลัพธ์ที่ได้ กับทรัพยากรที่ใช้ไปในการดำเนินงาน ทรัพยากรที่ใช้นอกจาก งบประมาณแล้ว ยังหมายรวมถึงทรัพยากรมนุษย์ ทรัพยากรทางการจัดการและเวลาที่ใช้ไปในการดำเนินงาน ประกอบด้วยตัวชี้วัด 4 ประการ คือ

(1) สัดส่วนผลผลิตต่อค่าใช้จ่าย เป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรทางการเงินของโครงการเพื่อให้ได้ผลผลิตที่เหมาะสมและคุ้มค่ากับการลงทุน ซึ่งจะช่วยให้เกิดการใช้จ่ายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์ ลดค่าใช้จ่ายและประหยัดต้นทุนการผลิต

(2) ผลิตภาพต่อกำลังคน เป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพการผลิตต่อบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่โครงการซึ่งนอกจากจะเป็นตัวชี้ถึงประสิทธิภาพการดำเนินงานแล้ว ยังแสดงถึงสมรรถนะและศักยภาพของทรัพยากรบุคคลในการดำเนินโครงการ และจะเป็นแนวทางในการปรับขนาดกำลังคนที่เหมาะสมในการดำเนินกิจกรรม และการเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรในระยะยาวอีกด้วย

(3) ผลิตภาพต่อหน่วยเวลา เป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพการผลิตในช่วงเวลา อาทิ จำนวนครัวเรือนที่ได้รับการอบรมอาชีพเสริมนอกภาคเกษตรต่อเดือน จำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนต่อตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาในแต่ละปี จำนวนผู้ประกอบการรายย่อยที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนในแต่ละช่วงไตรมาส

(4) การประหยัดทรัพยากรการจัดการ เป็นตัวชี้วัดความสามารถของโครงการในการประหยัดทรัพยากรทางการบริหารจัดการ อาทิ การปรับลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นในการดำเนินโครงการ ตัดทอนขั้นตอนการปฏิบัติซึ่งส่งผลต่อการลดค่าใช้จ่ายของโครงการ การประหยัดพลังงาน และค่าสาธารณูปการคิดเป็นร้อยละของค่าใช้จ่ายรวม

3. เกณฑ์ประสิทธิผล (Effectiveness)

การประเมินประสิทธิผลเป็นเกณฑ์พิจารณาระดับการบรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะด้าน โดยดูจากผลลัพธ์จากการดำเนินงาน ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงของประชากรกลุ่มเป้าหมายตามโครงการ ประกอบด้วยตัวชี้วัด 4 ประการ คือ

(1) ระดับการบรรลุเป้าหมาย เป็นตัวชี้วัดว่าโครงการบรรลุเป้าหมายด้านใดบ้าง และการบรรลุเป้าหมายส่งผลต่อประชากรเป้าหมายอย่างไร โดยสามารถวัดการเปลี่ยนแปลงในเชิงปริมาณและคุณภาพของประชากรเป้าหมาย อาทิ การบรรลุเป้าหมายด้านเศรษฐกิจ สังคม เป็นต้น

(2) ระดับการมีส่วนร่วม เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จโดยให้ความสำคัญกับมิติการมีส่วนร่วม โดยสามารถอธิบายความสัมพันธ์เชิงเหตุผลได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนส่งผลต่อระดับความสำเร็จมากน้อยเพียงใด และโครงการจะปรับปรุงส่งเสริมการมีส่วนร่วมได้อย่างไร ระดับการมีส่วนร่วมสามารถวัดจากจำนวนประชากร ความถี่ระดับและกิจกรรม ซึ่งครอบคลุมการร่วมตัดสินใจ วางแผนและติดตามผล

(3) ระดับความพึงพอใจ เป็นเกณฑ์วัดระดับการยอมรับโดยอาจพิจารณาจากสัดส่วนของประชากรเป้าหมาย ที่พึงพอใจกับการบริการของรัฐ สัดส่วนของครัวเรือนที่พอใจการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่โครงการ ระดับความพึงพอใจในมาตรการตามโครงการ

(4) ความเสี่ยงของโครงการ เป็นตัวชี้วัดประสิทธิผลเพื่อดูว่าโครงการมีความเสี่ยงในการบรรลุเป้าหมายด้านใดด้านหนึ่ง หรือเป้าหมายรวมของโครงการหรือไม่ ซึ่งค่าความเสี่ยงจะประเมินจากการเปลี่ยนแปลงสภาวะแวดล้อมของโครงการ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและสิ่งแวดล้อมทั้งระยะสั้นและระยะยาว

4. เกณฑ์ผลกระทบ (Impacts)

เป็นการพิจารณาผลกระทบโดยรวมต่อประชากรกลุ่มเป้าหมาย ชุมชน สังคมและหน่วยงานในภาพรวม เป็นกระทบระยะยาว ผลกระทบอาจมีทั้งที่มุ่งหวัง (Intended impacts) และผลกระทบที่ไม่ได้มุ่งหวัง (Unintended impacts) ซึ่งอาจเป็นผลด้านบวกหรือด้านลบก็ได้ ประกอบด้วยตัวชี้วัด 3 ประการ คือ

(1) คุณภาพชีวิต เป็นตัวชี้วัดผลกระทบต่อการพัฒนาหรือยกระดับคุณภาพชีวิตของประชากรกลุ่มเป้าหมาย อาทิ รายได้ ความเป็นอยู่ โอกาสทางการศึกษา การมีงานทำ สุขอนามัย สภาพแวดล้อมของครัวเรือนชุมชน โดยสามารถวัดจากสัดส่วนครัวเรือนหรือประชากรที่ได้รับการบริการจากโครงการพัฒนาที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตที่ดี หรือมาตรฐานการดำรงชีพ

(2) ทักษะและความเข้าใจ เป็นตัวชี้วัดผลกระทบโดยมุ่งเรื่องทักษะและความเข้าใจของประชากรกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อโครงการ โดยสามารถวัดระดับ (Scale) ทั้งเชิงบวกและลบต่อตัวโครงการเองโดยเฉพาะวัตถุประสงค์และมาตรการนโยบายผลประโยชน์ของโครงการ ความพึงพอใจในการรับบริการ และทัศนคติต่อผู้บริหารและเจ้าหน้าที่โครงการ

(3) การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เป็นตัวชี้วัดผลกระทบโดยให้ความสำคัญเรื่องการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมาย โดยเปรียบเทียบระยะก่อนและหลังมีโครงการ อาทิ สัดส่วน

ของครัวเรือนที่ยอมรับเทคโนโลยีการผลิตที่รักษาสิ่งแวดล้อม จำนวนเกษตรกรที่ทำการเกษตรแบบธรรมชาติ มากยิ่งขึ้น การใช้เวลาดาน

พาหนะโดยเคารถพวจราจรมากขึ้น การออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งมากขึ้น การลดละเลิกพฤติกรรมการซื้อขายเสียง การลดพฤติกรรมการประพุดมิชอบในการปฏิบัติหน้าที่

5. เกณฑ์ความสอดคล้อง (Relevance)

เกณฑ์การประเมินความสอดคล้อง มุ่งพิจารณาว่าวัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับความต้องการหรือสามารถแก้ไขปัญหาตามที่กำหนดไว้แต่ต้นหรือไม่ ซึ่งจำเป็นต้องมีการประเมินความต้องการที่แท้จริง ตลอดจนต้องตอบคำถามด้วยว่า แนวทางและกลยุทธ์ที่ใช้ในการดำเนินงานสอดคล้องกับการแก้ไขปัญหาที่เป็นจริงได้หรือไม่ ประกอบด้วยตัวชี้วัด 3 ประการ คือ

(1) ประเด็นปัญหาหลัก ซึ่งพิจารณาจำนวนเรื่องหรือประเด็นปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น ทั้งที่ได้รับการแก้ไขแล้วและที่ยังไม่สามารถแก้ไขได้ รวมถึงการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาตามความเร่งด่วนและความรุนแรงของปัญหา

(2) มาตรการหรือกลยุทธ์ในการแก้ไขปัญหา เป็นตัวชี้วัดความสอดคล้องกับการแก้ไขปัญหา ซึ่งเป็นมาตรการทั้งระยะสั้นและระยะยาว โดยสามารถดูได้จากมาตรการที่ผู้บริหารนำมาใช้ตลอดช่วงระยะเวลาของการดำเนินโครงการ และสอดคล้องกับปัญหาหลัก

(3) ความต้องการหรือข้อเรียกร้องของประชากรกลุ่มเป้าหมาย เป็นตัวชี้วัดถึงความต้องการของผู้รับบริการในการแก้ไขปัญหาที่ประสบอยู่ อาทิ คำร้องเรียน ข้อร้องทุกข์ ที่แก้ปัญหาเพื่อสนองตอบประชากรกลุ่มเป้าหมายตามโครงการที่ไม่ได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินโครงการและสนองตอบต่อความต้องการของประชากรกลุ่มเป้าหมาย

6. เกณฑ์ความยั่งยืน (Sustainability)

เป็นเกณฑ์การพิจารณาที่สืบเนื่องจากความสอดคล้อง โดยพิจารณาระดับความต่อเนื่องของกิจกรรมว่าจะสามารถดำเนินต่อไปได้โดยไม่มีการใช้งบประมาณจากภายนอกโครงการ ความสามารถในการเลี้ยงตนเองได้ นอกจากนี้ยังหมายถึงความสามารถในการขยายกิจกรรมไปยังพื้นที่แห่งใหม่ ประกอบด้วยตัวชี้วัด 3 ประการ คือ

(1) ความอยู่รอดด้านเศรษฐกิจ (Economic viability) เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรทางการเงินของโครงการ อาทิ จำนวนงบประมาณของโครงการแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ภาระผูกพัน สัดส่วนค่าใช้จ่ายเทียบกับผลผลิตที่ได้ ปริมาณเงินทุนสำรอง แหล่งสนับสนุนงบประมาณ ปริมาณงบประมาณหรือเงินทุนหมุนเวียน จำนวนและขนาดกองทุนดำเนินโครงการ ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ถึงความอยู่รอดทางเศรษฐกิจของโครงการ

(2) สมรรถนะด้านสถาบัน (Institutional) เป็นตัวชี้วัดความสามารถของหน่วยงานในการบริหารโครงการ การพัฒนาองค์กรประชาชน การมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนกลุ่มเป้าหมายในกระบวนการตัดสินใจ การวางแผนงานและการบริหารโครงการ การปรับปรุงระเบียบวิธีการปฏิบัติที่เอื้อต่อการดำเนินโครงการ

(3) ความเป็นไปได้ในการขยายผล เป็นตัวชี้วัดความยั่งยืน โดยพิจารณาความสามารถในการพึ่งตนเอง โอกาสและช่องทางในการขยายผลการดำเนินโครงการกรณีโครงการประสบผลสำเร็จด้วยดี ทั้งการขยายผลตามแนวราบ กล่าวคือ การเพิ่มกิจกรรมโครงการ การเพิ่มจำนวนประชากรเป้าหมาย การขยายกำลังผลิตของโครงการเดิม และการขยายผลในแนวตั้ง ได้แก่ การขยายพื้นที่โครงการ การขยายเครือข่ายโครงการและการยกระดับโครงการ

7. เกณฑ์ความเป็นธรรม (Equity)

เกณฑ์ที่มุ่งให้เกิดความเป็นธรรมในสังคม (Social equity) โดยพิจารณาถึงผลลัพธ์และผลกระทบจากการดำเนินโครงการ โดยยึดหลักการว่าประชากรกลุ่มเป้าหมายจะได้รับหลักประกันเรื่องความเป็นธรรม ความเสมอภาค ความทั่วถึง ในการรับบริการ การจัดสรรคุณค่า (Values) และการกระจายผลตอบแทนที่เสมอภาคเท่าเทียมกัน ประกอบด้วยตัวชี้วัด 3 ประการ คือ

(1) ความเป็นธรรมระหว่างกลุ่ม เป็นตัวชี้วัดความเป็นธรรม โดยให้ความสำคัญทุกกลุ่มย่อยในสังคม อาทิ ความเป็นธรรมในการจัดสรรทรัพยากรแหล่งน้ำแก่กลุ่มเกษตรและกลุ่มอาชีพอื่น การจัดตำแหน่งให้แก่ผู้ว่างงานและผู้ถูกเลิกจ้าง มาตรการลดผลกระทบทางสังคม ปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจที่จัดให้แก่ประชากรทุกสาขาอาชีพ

(2) ความเป็นธรรมระหว่างเพศ เป็นตัวชี้วัดความสำคัญเรื่องความเป็นธรรมระหว่างเพศ ซึ่งเป็นตัวชี้วัดที่มีความสำคัญมากขึ้นในการประเมินโครงการพัฒนา โดยดูว่าการดำเนินโครงการให้ความเสมอภาคระหว่างเพศ หรือมีการเลือกปฏิบัติระหว่างเพศ (Gender discrimination) หรือไม่ โดยสามารถพิจารณาเรื่องความเท่าเทียมในโอกาส บทบาทระหว่างชาย / หญิง การปฏิบัติที่เคารพสิทธิของสตรี

(3) ความเป็นธรรมระหว่างชนรุ่น (Intergenerational equity) เป็นตัวชี้วัดที่เน้นความเป็นธรรมระหว่างชนรุ่นปัจจุบันและชนรุ่นอนาคต (Future generation) ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับการจัดสรรและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติ การจัดหาพลังงาน โครงการพัฒนาขนาดใหญ่ โครงการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงชนรุ่นอนาคต ซึ่งจะเป็นผู้ได้รับผลกระทบจากการตัดสินใจและการดำเนินโครงการปัจจุบัน

8. เกณฑ์ความเสียหายของโครงการ (Externalities)

เป็นเกณฑ์สำคัญในการประเมินโครงการเพื่อเป็นหลักประกันว่า การดำเนินโครงการจะไม่ก่อให้เกิดความเสียหายหรือผลกระทบด้านลบต่อสังคม หรือชุมชน ประกอบด้วยตัวชี้วัด 3 ประการ คือ

(1) ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม เป็นตัวชี้วัดความเสียหายด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นผลจากการดำเนินโครงการ โดยการวัดและประเมินเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจริงกับการศึกษาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment - EIA) ในช่วงก่อนทำโครงการ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับผิดชอบและมีการชดเชยความเสียหายจากผลกระทบในลักษณะที่เหมาะสม และเป็นธรรมแก่ผู้เสียหายเพื่อเป็นหลักประกันความเสี่ยงให้กับสังคม และเป็นมาตรฐานทางจริยธรรมของผู้อนุมัติและผู้นำนโยบายโครงการ

(2) ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ เป็นตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจหรือความเสียหายทางด้านเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจากโครงการพัฒนาของรัฐ ในลักษณะผลกระทบภายนอก (Externalities) ซึ่งสร้างภาระให้กับประชาชนและชุมชนโดยรอบที่ต้องแบกรับค่าใช้จ่ายเป็นต้นทุนทางสังคม (Social costs) ที่ต้องเสียไป อาทิ พื้นที่การเกษตรที่ถูกน้ำท่วมเสียหายจากโครงสร้างเขื่อน

(3) ผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรม เป็นตัวชี้วัดความเสียหายที่เกิดจากการดำเนินโครงการและส่งผลกระทบต่อสังคมและวัฒนธรรมของชุมชน อาทิ การดำเนินงานที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การสูญเสียโครงสร้าง แบบแผนและวิถีการดำเนินชีวิตที่ดี ความเสื่อมถอยของขนบธรรมเนียม ประเพณี ความเชื่อ ความเอื้ออาทร และความช่วยเหลือเกื้อกูลของชุมชนดั้งเดิม

เกณฑ์และตัวชี้วัดดังกล่าวข้างต้น สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินผลโครงการในลักษณะที่เป็นพลวัต ในทุกขั้นตอนของกระบวนการโครงการ เพื่อวัดความสำเร็จและความล้มเหลวของโครงการพัฒนาในด้านต่างๆ ซึ่งในทางปฏิบัติจำเป็นต้องนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะโครงการ โดยกำหนดและวัดตัวแปรเฉพาะเพื่อประมวลเป็นตัวชี้วัดรวม (Composit indicators) ของแต่ละโครงการต่อไป

สรุปเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดการประเมินผลโครงการ

เกณฑ์มาตรฐาน (8 เกณฑ์) (Standard Criteria)	ตัวชี้วัด (27 ตัวชี้วัด) (Indicators)	ตั้งอย่างกรอบตัวแปร (Attributes)
1. เกณฑ์ความก้าวหน้า (Progress)	<ul style="list-style-type: none"> ❖ ผลผลิตที่เทียบกับเป้าหมายรวม ในช่วงเวลา ❖ จำนวนกิจกรรมแล้วเสร็จ ❖ ทรัพยากรที่ใช้ไปในช่วงเวลา ❖ ระยะเวลาที่ใช้ไป 	<ul style="list-style-type: none"> - ความยาวของถนนที่สร้างได้ - จำนวนขนาดแหล่งน้ำขนาดเล็ก - สัดส่วนปริมาณการก่อสร้างเทียบกับ เป้าหมายในช่วงเวลา - จำนวนและประเภทกิจกรรมหลัก กิจกรรมพื้นฐาน กิจกรรมรอง และกิจกรรมเสริม - ระยะเวลาดำเนินโครงการ - งบประมาณที่ใช้ไป - งบประมาณที่อยู่ระหว่างผูกพัน - เงินงวดและแผนการใช้จ่าย งบประมาณโครงการ - อัตราการใช้บุคลากรสัมพันธ์กับ เวลา (คน-วัน) หรือ (คน-เดือน) - การควบคุมกิจกรรมการดำเนินงาน ตามเป้าหมายโดยใช้ระยะเวลาเป็นตัว กำหนด

เกณฑ์มาตรฐาน (8 เกณฑ์) (Standard Criteria)	ตัวชี้วัด (27 ตัวชี้วัด) (Indicators)	ตั้งอย่างกรอบตัวแปร (Attributes)
2. เกณฑ์ประสิทธิภาพ (Efficiency)	<ul style="list-style-type: none"> ❖ สัดส่วนผลผลิตต่อค่าใช้จ่าย ❖ ผลผลิตต่อกำลังคน ❖ ผลผลิตต่อหน่วยเวลา ❖ การประหยัดทรัพยากรและการจัดการ 	<ul style="list-style-type: none"> - การใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสมและคุ้มค่า - การประหยัดต้นทุนการผลิต - สมรรถนะและศักยภาพของบุคลากร ในการดำเนินงานตามโครงการ - ขนาดกำลังคนที่เหมาะสมในการดำเนินกิจกรรมตามโครงการ - การเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรในระยะยาว - จำนวนครัวเรือนที่ได้รับการอบรมอาชีพเสริมของภาคเกษตรต่อเดือน - จำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนต่อตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาในแต่ละปี - จำนวนผู้ประกอบการรายย่อยที่ได้รับส่งเสริมการลงทุน - การปรับค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นในการดำเนินโครงการ - การตัดทอนขั้นตอนการปฏิบัติ ส่งผลต่อการลดค่าใช้จ่ายของโครงการ - การประหยัดค่าพลังงาน และค่าสาธารณูปการคิดเป็นร้อยละของค่าใช้จ่ายรวม

เกณฑ์มาตรฐาน (8 เกณฑ์) (Standard Criteria)	ตัวชี้วัด (27 ตัวชี้วัด) (Indicators)	ตั้งอย่างกรอบตัวแปร (Attributes)
3. เกณฑ์ประสิทธิผล (Effectiveness)	<ul style="list-style-type: none"> ❖ ระดับการบรรลุเป้าหมาย ❖ ระดับการมีส่วนร่วม ❖ ระดับความพึงพอใจ ❖ ความเสี่ยงของโครงการ 	<ul style="list-style-type: none"> - การบรรลุเป้าหมายตามโครงการในแต่ละด้าน - การบรรลุเป้าหมายตามโครงการส่งผลกระทบต่อประชากรอย่างไร - การวัดการเปลี่ยนแปลงของประชากรในเป้าหมายในเชิงปริมาณ คุณภาพ อาทิ การบรรลุเป้าหมาย ด้านเศรษฐกิจสังคม - การมีส่วนร่วมของประชาชนส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของโครงการมากน้อยเพียงใด - การปรับปรุงส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนได้อย่างไร - จำนวนประชากรที่มีส่วนร่วม - สัดส่วนประชากรที่มีความพึงพอใจในการบริการของรัฐ - สัดส่วนของครัวเรือนที่พอใจในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่โครงการ - ระดับความพึงพอใจในมาตรการตามโครงการ - สภาวะแวดล้อมที่มีผลทางด้านความเสี่ยงของโครงการในด้าน เศรษฐกิจ สังคม การเมือง - สิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อความเสี่ยงในการดำเนินโครงการทั้งระยะสั้นและระยะ ยาว

เกณฑ์มาตรฐาน (8 เกณฑ์) (Standard Criteria)	ตัวชี้วัด (27 ตัวชี้วัด) (Indicators)	ตั้งอย่างกรอบคุณภาพ (Attributes)
4. เกณฑ์ผลกระทบ (Impacts)	<ul style="list-style-type: none"> ❖ คุณภาพชีวิต ❖ ทศนคติและความเข้าใจ ❖ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม 	<ul style="list-style-type: none"> - รายได้ - ความเป็นอยู่ - โอกาสทางการศึกษา - การมีงานทำ - สุขภาพอนามัย - ทศนคติของประชากรกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อโครงการในเชิงบวก/เชิงลบในด้าน <ul style="list-style-type: none"> ๑. วัตถุประสงค์ของโครงการ ๒. มาตรการนโยบาย ๓. ผลประโยชน์ ๔. ความพึงพอใจ 5. ผู้บริหาร/จนท.โครงการ - การเปลี่ยนแปลงกลุ่มเป้าหมายก่อนดำเนินโครงการและหลังดำเนินโครงการ อาทิ <ul style="list-style-type: none"> ๑. สัดส่วนของครัวเรือนที่ยอมรับเทคโนโลยีการผลิตที่รักษาสิ่งแวดล้อม ๒. จำนวนเกษตรกรที่ทำการเกษตร ๓. การปฏิบัติตามกฎจราจร ๔. การออกมาใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ๕. การลดละพฤติกรรมการซื้อสิทธิขายเสียง ๖. การลดพฤติกรรมประพฤตินิยมชอบในการปฏิบัติหน้าที่

เกณฑ์มาตรฐาน (8 เกณฑ์) (Standard Criteria)	ตัวชี้วัด (27 ตัวชี้วัด) (Indicators)	ตั้งอย่างกรอบคุณภาพ (Attributes)
5. เกณฑ์ความสอดคล้อง (Relevance)	<ul style="list-style-type: none"> ❖ ประเด็นปัญหาหลัก ❖ มาตรการหรือกลยุทธ์ ในการแก้ไขปัญหา ❖ ความต้องการหรือข้อเรียกร้อง ของประชากรกลุ่มเป้าหมาย 	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น ในกลุ่มเป้าหมาย ที่ได้รับการแก้ไข และยังไม่ได้แก้ไข - การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ตามความเร่งด่วน/รุนแรงของปัญหา - ความสอดคล้องในการแก้ไขปัญหา ทั้งระยะสั้นและระยะยาว - มาตรการที่นำมาบริหารโครงการ ตลอดช่วงเวลาของการดำเนิน โครงการ - ความสอดคล้องกับปัญหาหลัก - การร้องเรียน ข้อร้องทุกข์ที่เกิดขึ้น เนื่องจากการดำเนินโครงการที่ไม่ตรง กับปัญหาของกลุ่มเป้าหมาย - การได้รับความเสียหายที่เกิดขึ้นจาก การดำเนินโครงการ
6. เกณฑ์ความยั่งยืน (Sustainability)	<ul style="list-style-type: none"> ❖ ความอยู่รอดทางด้านเศรษฐกิจ 	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนงบประมาณของโครงการ - แผนการใช้จ่ายงบประมาณ - จำนวนโครงการที่อยู่ในภาวะผูกพัน - สัดส่วนค่าใช้จ่ายเทียบกับผลผลิตที่ได้ - ปริมาณเงินทุนสำรอง - แหล่งสนับสนุนงบประมาณ - ปริมาณงบประมาณหรือเงินทุน หมุนเวียน - จำนวนและขนาดกองทุนดำเนิน โครงการ

เกณฑ์มาตรฐาน (8 เกณฑ์) (Standard Criteria)	ตัวชี้วัด (27 ตัวชี้วัด) (Indicators)	ตั้งอย่างกรอบตัวแปร (Attributes)
7. เกณฑ์ความเป็นธรรม (Equity)	<ul style="list-style-type: none"> ❖ สมรรถนะด้านสถาบัน ❖ ความเป็นไปได้ในการขยายผล ❖ ความเป็นธรรมระหว่างกลุ่มอาชีพ 	<ul style="list-style-type: none"> - ความสามารถของหน่วยงานในการบริหารโครงการ - การพัฒนาองค์กรประชาชน - การมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง - ระดับการมีส่วนร่วมของประชากรกลุ่มเป้าหมายในกระบวนการตัดสินใจ - การวางแผนและบริหารโครงการ - การปรับปรุงระเบียบวิธีการปฏิบัติที่เอื้อต่อการดำเนินโครงการ - การพึ่งตนเอง - โอกาสและช่องทางในการขยายผลการดำเนินโครงการ กรณีโครงการประสบผลสำเร็จ - การขยายผลตามแนวราบ เช่น การเพิ่มกิจกรรมโครงการเพิ่มประชากร กลุ่มเป้าหมาย - การขยายกำลังผลิตของโครงการ และการขยายผลในแนวดิ่ง คือการขยายพื้นที่โครงการ ขยายเครือข่ายและยาระดับโครงการ - ความเป็นธรรมในการจัดสรรทรัพยากร แหล่งน้ำ กลุ่มเกษตรกรกลุ่มอาชีพ - การจัดหาตำแหน่งให้กับผู้ว่างงานและผู้ถูกเลิกจ้าง - มาตรการลดผลกระทบทางสังคม - ปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจที่จัดให้แก่ประชากรทุกสาขาอาชีพ

เกณฑ์มาตรฐาน (8 เกณฑ์) (Standard Criteria)	ตัวชี้วัด (27 ตัวชี้วัด) (Indicators)	ตั้งอย่างกรอบตัวแปร (Attributes)
8. เกณฑ์ความเสียหาย ของโครงการ (Externalities)	<ul style="list-style-type: none"> ❖ ความเป็นธรรมระหว่างเพศ ❖ ความเป็นธรรมระหว่างชนรุ่น ❖ ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ❖ ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ 	<ul style="list-style-type: none"> - ความเสมอภาคระหว่างเพศ - การเลือกปฏิบัติระหว่างเพศ - ความเท่าเทียมในโอกาส บทบาทระหว่างชาย / หญิง การปฏิบัติที่เคารพ สิทธิสตรี - ผลกระทบในการดำเนินโครงการที่อาจเกิดขึ้นกับชนรุ่นปัจจุบัน/อนาคต - ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสังคมที่อาจก่อให้เกิดกับชนรุ่นอนาคต - การวัดและประเมินเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจริงกับการศึกษาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมก่อนดำเนินโครงการ - การรับผิดชอบและวิธีการชดเชยความเสียหายจากผลกระทบในลักษณะที่เหมาะสมและเป็นธรรมแก่ผู้เสียหาย - หลักประกันความเสี่ยงให้กับสังคม - มาตรฐานทางจริยธรรมของผู้อนุมัติ และผู้ดำเนินโครงการ - ผลกระทบหรือความเสียหายทางด้านเศรษฐกิจที่เกิดจากการพัฒนาของรัฐ - ผลกระทบที่เป็นการสร้างภาระให้กับประชาชน และชุมชนโดยรอบที่ต้องแบกรับค่าใช้จ่ายเป็นต้นทุนทางสังคมที่ต้องเสียไป อาทิ พื้นที่การเกษตรที่ถูกล้ำท่วมเสียหายจากโครงการสร้างเขื่อน

เกณฑ์มาตรฐาน (8 เกณฑ์) (Standard Criteria)	ตัวชี้วัด (27 ตัวชี้วัด) (Indicators)	ตั้งอย่างกรอบคุณตัวแปร (Attributes)
	❖ ผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรม	<p>- ผลกระทบจากการดำเนินโครงการด้านสังคม / วัฒนธรรมของชุมชนอาทิ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การดำเนินงานที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง 2. การสูญเสียโครงสร้างแบบแผนและวิธีการดำเนินชีวิตที่ดี 3. ความเสื่อมถอยของขนบธรรมเนียมวัฒนธรรม ความเชื่อ ความเอื้ออาทร ความร่วมมือ ความช่วยเหลือ เกื้อกูลของชุมชนดั้งเดิม

4.2 ระเบียบ วิธี และ เครื่องมือที่ใช้ในการติดตามและประเมินผล

การจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลปทุมใหญ่ ได้มีการกำหนดนโยบายและแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งสามารถตรวจสอบการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่นตามภารกิจของเทศบาลตำบลปทุมใหญ่ ปรากฏตามแผนงานโครงการ ส่วนที่ 3 การติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งแนวทางการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา ได้กำหนดตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 และคู่มือการติดตามและประเมินผลการจัดทำและแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ซึ่งมีระบบการติดตาม ดังนี้

“ระบบการติดตามและประเมินผล” ระบบการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีฐานคิดที่ว่าระบบการติดตามและประเมินผลไม่อาจแยกตัวเองออกจากระบบการบริหารแผนทั้งหมด ดังนั้น ระบบอื่นๆ ที่เกิดขึ้นก่อนหน้าที่แผนพัฒนาจะดำเนินการจึงเป็นเหมือนบริบทที่ย่อมจะส่งผลต่อการบริหารแผน และจะส่งผลต่อการติดตามและประเมินผลด้วยเช่นกัน

1. ความหมายของการติดตามและประเมินผล

1.1 การติดตาม

เป็นขั้นตอนในการตรวจสอบผลการดำเนินการของแผนงานโครงการ ตามแผนพัฒนาสามปีว่าได้ปฏิบัติตามขั้นตอนกิจกรรมที่กำหนดไว้ในแผนงานโครงการหรือไม่ การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่และอยู่ในระยะเวลา งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการตามที่กำหนดไว้หรือไม่เพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับให้ตนเอง ผู้บังคับบัญชา ตลอดจนผู้รับผิดชอบแผนงานโครงการทุกระดับ เพื่อให้คำแนะนำช่วยเหลือ แก้ไขอำนวยความสะดวก ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 การประเมินผล

เป็นขั้นตอนการตรวจสอบความก้าวหน้าของแผนงานโครงการ ตลอดจนการพิจารณาผลสัมฤทธิ์ของแผนงานโครงการว่ามีมากน้อยเพียงใด เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดขึ้น การประเมินผลจึงเป็นกระบวนการบ่งชี้ถึงคุณค่าของแผนงานโครงการ ว่าได้ผลตามวัตถุประสงค์ของแผนงานโครงการนั้นหรือไม่เพียงใด

2. วัตถุประสงค์ของการติดตามและประเมินผลแผน

- 2.1 เพื่อให้การติดตามและการประเมินผลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
- 2.2 เพื่อให้ทราบปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
- 2.3 เพื่อให้ทราบสัมฤทธิ์ผลโดยรวมของแผนพัฒนาเทศบาล และนำข้อมูลที่ได้ไปเป็นข้อชี้แนะแก่ผู้บริหารในการจัดทำแผนพัฒนาปีต่อไป

3. ความสำคัญของการติดตาม

การติดตามเป็นเครื่องมือที่จำเป็นในการปรับปรุงประสิทธิภาพของโครงการที่ดำเนินการอยู่หากไม่มีระบบติดตามของโครงการแล้ว ย่อมส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินงานให้ลุ่ลวงค่าใช้จ่ายโครงการสูงเกินกว่าที่กำหนดไว้ กลุ่มเป้าหมายหลักของโครงการไม่ได้รับประโยชน์หรือได้รับน้อยกว่าที่ควรจะเป็น เกิดปัญหาในการควบคุมคุณภาพของการทำงาน เสียเวลาในการตรวจสอบความขัดแย้ง

ในการปฏิบัติงานภายในหน่วยงานหรือระหว่างหน่วยงานกับกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับประโยชน์จากโครงการ ในทางตรงกันข้ามหากโครงการมีระบบติดตามที่ดีแล้วจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการใช้ต้นทุน (Cost-effective) ดำเนินงานต่างๆ ยกตัวอย่างเช่นการระบุปัญหาที่เกิดขึ้นในโครงการและการเสนอแนวทางแก้ปัญหาการติดตามความสามารถในการเข้าถึงโครงการของกลุ่มเป้าหมาย การติดตามประสิทธิภาพในการดำเนินงานของส่วนต่างๆในโครงการและการเสนอวิธีการปรับปรุงการดำเนินงาน

4. ความสำคัญของการประเมินผล

การประเมินผลนั้น เป็นสิ่งหนึ่งที่สำคัญสำหรับการดำเนินการ เช่นเดียวกับการติดตาม เพราะผลที่ได้จากการประเมินจะใช้ในการปรับปรุง แก้ไข การขยายขอบเขต หรือการยุติการดำเนินการ ซึ่งขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการประเมิน การประเมินผลแผนงานจึงเป็นสิ่งที่บ่งชี้ว่าแผนงานที่กำหนดไว้ ได้มีการปฏิบัติหรือไม่ อย่างไร อันเป็นตัวชี้วัดว่าแผนหรือโครงการที่ได้ดำเนินการไปแล้วนั้น ให้ผลเป็นอย่างไร นำไปสู่ความสำเร็จตามแผนงานที่กำหนดไว้หรือไม่ อีกทั้งการติดตามและประเมินผลยังเป็นการตรวจสอบ ว่ามีความสอดคล้องกับการใช้ทรัพยากร (งบประมาณ) เพียงใด ซึ่งผลที่ได้จากการติดตามและประเมินผล ถือเป็นข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ที่สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงและการตัดสินใจต่อไป นอกจากนี้ การประเมินผลยังถือเป็นกระบวนการตัดสินใจคุณค่า และการตัดสินใจอย่างมีหลักเกณฑ์โดยใช้ข้อมูลที่เก็บรวบรวมอย่างเป็นระบบมีความเที่ยงตรง เชื่อถือได้

“กรอบแนวคิดในการวางระบบติดตามและประเมินผล” จุดเริ่มต้นของระบบการติดตาม เริ่มจากการได้รับทรัพยากรซึ่งเป็นปัจจัยนำเข้า ได้แก่ แผนปฏิบัติการ / งบประมาณ / บุคลากร และทรัพยากรอื่นๆ เพื่อดำเนินงานโดยมุ่งเป็นการติดตามความก้าวหน้าของผลการดำเนินงานเมื่อเทียบกับเวลา (Input monitoring) และการติดตามความก้าวหน้าของผลการดำเนินงานเมื่อเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ (performance monitoring) การวางระบบติดตามในที่นี้จึงเป็นการสร้างระบบเพื่อที่จะนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขในเชิงการบริหารแผน เพื่อให้งานดำเนินต่อไปจนจบตามเวลา และยังมีระบบประเมินผลมาประเมินว่าเมื่อผลที่เกิดขึ้นทั้งในส่วนของผลผลิต (output) และผลลัพธ์ (outcome) ว่าเป็นไปตามที่ตั้งเป้าหมายหรือเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้าเพียงใด อย่างไรก็ดี ระบบติดตามและประเมินผล จะได้รับผลกระทบจากการจัดทำแผนปฏิบัติการ นั่นคือ ถ้าได้แผนปฏิบัติการที่สอดคล้องและเอื้อต่อการติดตามและประเมินผล ก็จะทำให้ระบบติดตามและประเมินผลทำหน้าที่ของระบบไปได้ หากแต่แผนไม่เอื้อต่อการติดตาม เช่น ขาดความชัดเจน หรือมีการปรับกิจกรรมโดยไม่ได้ยึดแผนปฏิบัติการ ฯลฯ ก็อาจทำให้ระบบติดตามและประเมินผลโดยรวมมีปัญหาได้

การประเมินผลจะดำเนินการ 3 วิธี คือ

วิธีการที่ 1 จะใช้รูปแบบประเมินความพึงพอใจของประชาชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ เพื่อให้ทราบผลการดำเนินงานเป็นเช่นไร ควรมีการปรับปรุงแก้ไขในกิจกรรมใดบ้าง ตามข้อเสนอแนะซึ่งจะดำเนินการกับทุกโครงการ

วิธีการที่ 2 คือการประเมินผลความพึงพอใจของประชาชนต่อการดำเนินงานเทศบาลตำบลปทุมใหญ่ ตามแบบที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนดให้ แบ่งเป็น 2 แบบ คือ

1) ประเมินความพึงพอใจในภาพรวม ตามระดับความพึงพอใจมาก พอใจ และพื่อน้อย ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลตำบลปทุมใหญ่

2) ประเมินความพึงพอใจต่อการดำเนินงานในการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ด้านต่างๆ โดยให้คะแนนตั้งแต่ 1 ถึง 10 โดยการสุ่มตัวอย่างจากประชากรในเขตพื้นที่ สรุปลงเป็นข้อมูลนำเสนอผู้บริหาร เป็นข้อมูลตัดสินใจกำหนดแนวทางการพัฒนา นโยบาย แผนงานโครงการต่างๆ ต่อไป

วิธีการที่ 3 จะเป็นการรายงานความก้าวหน้าและกำหนดในเรื่องของการใช้จ่ายเงินงบประมาณว่ามี การใช้จ่ายเงินงบประมาณไปเท่าไรในการประชุมทุกครั้ง

ระยะเวลาในการติดตามและประเมินผล

การติดตามผลการดำเนินงาน จะดำเนินการประเมินผลแผนพัฒนาทุก 4 เดือนของปีงบประมาณนั้น จะมีการติดตามประเมินผล 3 ครั้ง/ปี หรือขณะดำเนินการเพื่อประเมินสถานการณ์ ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานให้เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ และติดตามโครงการหลังแล้วเสร็จ เพื่อสรุปผลสำเร็จของโครงการ ส่วนการประเมินผลการดำเนินงานหลังสิ้นปีงบประมาณ ทั้งนี้ต้องแล้วเสร็จก่อนสิ้นเดือนธันวาคม เพื่อสรุปนำเสนอผู้บริหารท้องถิ่น สภาเทศบาลตำบลปทุมใหญ่ คณะกรรมการพัฒนาเทศบาลตำบลปทุมใหญ่ และปิดประกาศให้ประชาชนทราบ เพื่อสร้างกระบวนการตรวจสอบให้เกิดความโปร่งใส ตามหลักการบริหารกิจการที่ดีในที่สุด

การติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นร่วมประชุมเพื่อกำหนดกรอบแนวทางและวิธีการในการติดตามและประเมินผล แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา แผนพัฒนาสามปีและประเมินผลโครงการพัฒนาแผนสามปี ดังนี้

1.1 การกำหนดกรอบ แนวทาง และวิธีการ ในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาอาจกำหนดแนวทางในการติดตามและประเมินแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และแผนพัฒนาสามปี ดังนี้

- (1) ความสอดคล้อง (Relevance) ของยุทธศาสตร์ แผน และกลยุทธ์ที่กำหนด
- (2) ความเพียงพอ (Adequacy) ของทรัพยากรเพื่อการดำเนินกิจกรรมของหน่วยงาน
- (3) ความก้าวหน้า (Progress) กิจกรรมที่กำหนดไว้ตามแผน โดยมีการติดตามผล

(Monitoring)

(4) ประสิทธิภาพ (Efficiency) เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลผลิตกับทรัพยากรที่ใช้โดยมีการประเมินประสิทธิภาพ (Efficiency Evaluation)

(5) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) เป็นการศึกษาถึงผลที่ได้รับ (Effect)

(6) ผลลัพธ์และผลผลิต (Outcome and Output) เป็นการศึกษาประเมินผลประโยชน์ที่เกิดจากการทำกิจกรรมที่มีต่อกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับบริการ และการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้นจากกิจกรรม

(7) การประเมินผลกระทบเป็นการศึกษาผลที่ได้รับรวมยอด (Overall Effect)

คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น อาจนำแนวทางทั้งหมดที่กำหนดมาใช้หรืออาจเลือกใช้ในบางแนวทางในการติดตามและประเมินผลแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และแผนสามปีก็ได้ โดยอย่างน้อยต้องสามารถประเมินความสอดคล้องและสามารถวัดความสำเร็จหรือความก้าวหน้าของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและแผนพัฒนาสามปีได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับคณะกรรมการฯ จะพิจารณา

1.2 การกำหนดกรอบแนวทางและวิธีการในการติดตามและประเมินผลโครงการพัฒนาตามแผนพัฒนาสามปี อาจกำหนดแนวทาง ดังนี้

- (1) การประเมินผลกระบวนการ (Process Evaluation) หรือ การประเมินประสิทธิภาพ (Efficiency Evaluation)
- (2) การประเมินผลโครงการ (Project Evaluation) หรือ การประเมินประสิทธิผล (Effectiveness Evaluation)
- (3) การประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation)

ขั้นตอนที่ 2 คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และแผนพัฒนาสามปี ตามกรอบแนวทางและวิธีการที่กำหนด โดยสามารถติดตามและประเมินผล ได้ตลอดระยะเวลาของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และแผนพัฒนาสามปี ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ 3 คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นดำเนินการติดตามและประเมินผลโครงการพัฒนาตามแผนพัฒนาสามปีตามกรอบแนวทางและวิธีการที่กำหนด โดยสามารถติดตามและประเมินผล ได้ตั้งแต่ก่อนเริ่มโครงการพัฒนาตามแผนดำเนินงานจนสิ้นสุดโครงการฯ

ขั้นตอนที่ 4 รายงานผลและเสนอความเห็นซึ่งได้จากการติดตามและประเมินผลแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา แผนพัฒนาสามปี และผลการติดตามและประเมินโครงการพัฒนาตามแผนพัฒนาสามปีต่อผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอต่อสภาท้องถิ่น คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นและคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับจังหวัด พร้อมประกาศผลการติดตามและประเมินผลให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบโดยทั่วกันอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

ขั้นตอนที่ 5 คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นอาจให้ความเห็นหรือข้อเสนอแนะในรายงานการติดตามและประเมินผลแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และแผนพัฒนาสามปี และโครงการพัฒนาต่อผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอต่อสภาท้องถิ่น คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นและคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับจังหวัดได้

องค์กรรับผิดชอบในการติดตามประเมินผล

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 หมวด 6 การติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา

ข้อ 28 ให้ผู้บริหารท้องถิ่นแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นประกอบด้วย

- (1) สมาชิกสภาท้องถิ่นที่สภาท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสามคน
- (2) ผู้แทนประชาคมท้องถิ่นที่ประชาคมท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสองคน
- (3) ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสองคน
- (4) หัวหน้าส่วนการบริหารที่คัดเลือกกันเองจำนวนสองคน
- (5) ผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสองคน

โดยให้คณะกรรมการเลือกกรรมการหนึ่งคนทำหน้าที่ประธานคณะกรรมการ และกรรมการอีกหนึ่งคนทำหน้าที่เลขานุการของคณะกรรมการ กรรมการตามข้อ 28 ให้มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปีและอาจได้รับการคัดเลือกอีกได้

ข้อ 29 คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) กำหนดแนวทาง วิธีการในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา
- (2) ดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา
- (3) รายงานผลและเสนอความเห็นซึ่งได้รับการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาต่อผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอต่อสภาท้องถิ่น คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น และประกาศผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบโดยทั่วกันอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ภายในเดือนธันวาคมของทุกปีทั้งนี้ให้ปิดประกาศโดยเปิดเผยไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

(4) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อช่วยปฏิบัติงานตามที่เห็นสมควร

ข้อ 30 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจมอบให้หน่วยงานหรือบุคคลภายนอกดำเนินการหรือร่วมดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาได้โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

(1) คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นจัดทำร่างข้อกำหนด ขอบข่าย และรายละเอียดของงานที่มอบหมายให้หน่วยงานหรือบุคคลภายนอกดำเนินการ เพื่อเสนอผู้บริหารท้องถิ่น

(2) ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติข้อกำหนด ขอบข่ายและรายละเอียดของงาน

(3) หน่วยงานหรือบุคคลภายนอกดำเนินการหรือร่วมดำเนินการติดตามและประเมินผล

(4) ให้หน่วยงานหรือบุคคลภายนอกที่ดำเนินการหรือร่วมดำเนินการติดตามและประเมินผล รายงานผลการดำเนินการซึ่งได้จากการติดตามและประเมินผลต่อคณะกรรมการติดตามและประเมินผลเพื่อ ประเมินผลการรายงานผล เสนอความเห็นต่อผู้บริหารท้องถิ่น

(5) ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอผลการติดตามและประเมินผลต่อสภาท้องถิ่น คณะกรรมการ พัฒนาท้องถิ่น และประกาศผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบโดย เปิดเผยไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาลตำบลปทุมใหญ่ได้กำหนดแนวทางและ วิธีการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา ดังนี้

1. เทศบาลตำบลปทุมใหญ่ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา ท้องถิ่น ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ข้อ 28

2. ให้ทุกส่วนราชการรายงานผลการดำเนินงานติดตามแผนงาน / โครงการที่ตั้งงบประมาณ ไว้ตามเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี เป็นรายไตรมาส กำหนดไว้ 4 ไตรมาส ในรอบปี คือ

ไตรมาสที่ 1 (ตุลาคม – ธันวาคม)

ไตรมาสที่ 2 (มกราคม – มีนาคม)

ไตรมาสที่ 3 (เมษายน – มิถุนายน)

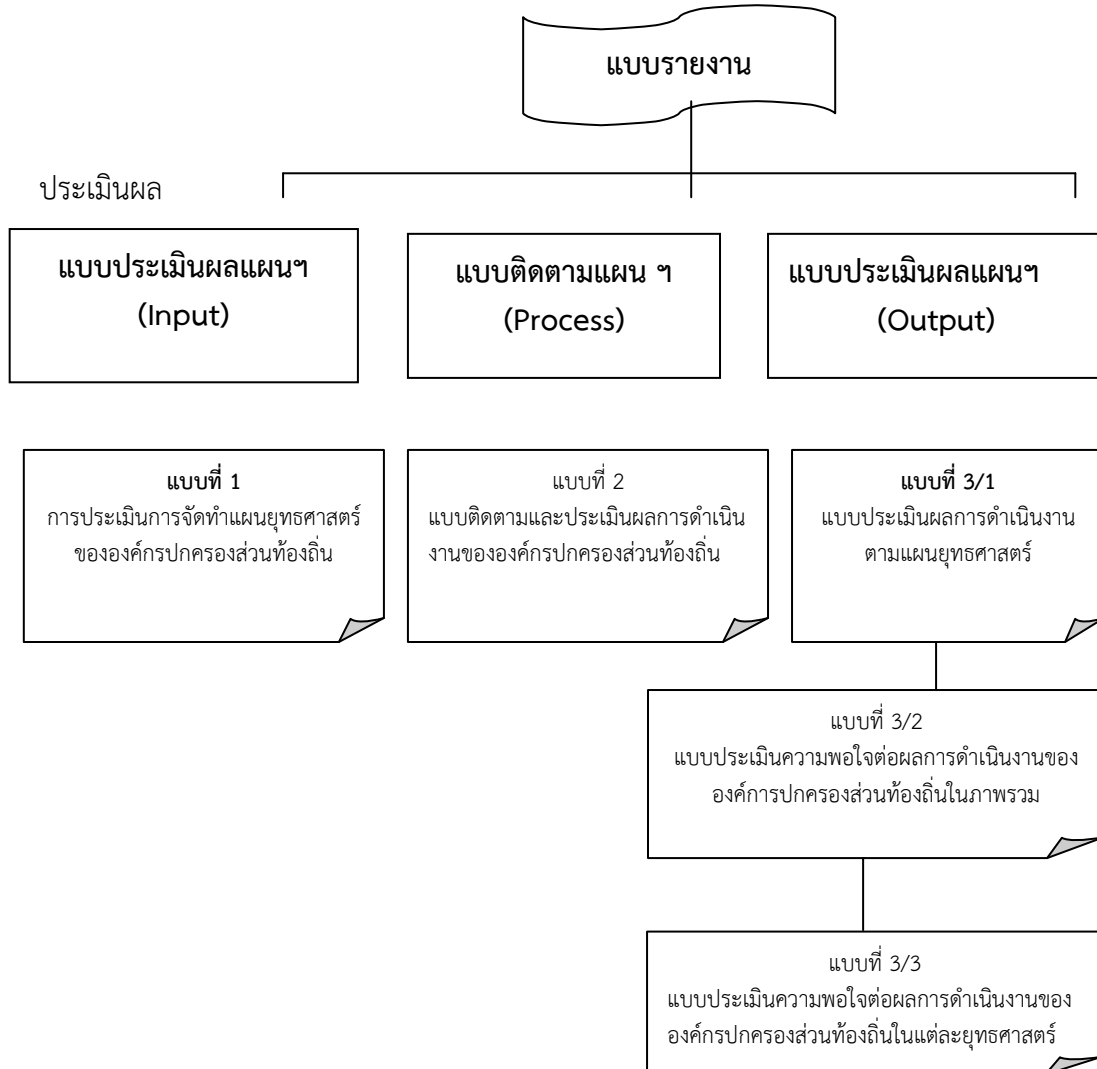
ไตรมาสที่ 4 (กรกฎาคม – กันยายน)

3. นำผลการดำเนินงานในแผนพัฒนาท้องถิ่นปีที่ผ่านมาดำเนินการนำมาสรุปโครงการที่ดำเนินการ จริงจากโครงการที่ตั้งไว้ในแผนพัฒนาสามปีว่ามีการดำเนินการจริงกี่โครงการและคิดเป็นร้อยละเท่าไร

4. ให้มีการสำรวจแบบประเมินความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานของประชาชนในเขต เทศบาลตำบลปทุมใหญ่ ปีละ 1 ครั้ง โดยใช้แบบประเมินตามคู่มือการติดตามและประเมินผลการจัดทำและแปลง แผนไปสู่การปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5. รายงานผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาลตำบลปทุมใหญ่ โดยรายงานผล และเสนอความเห็นซึ่งได้จากการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาต่อสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น และประกาศผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาให้ประชาชนในท้องถิ่น ทราบ อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งภายในเดือนธันวาคมของทุกปี

แบบการติดตามและประเมินผล

แบบการติดตามและประเมินผล มีวัตถุประสงค์ ขั้นตอน วิธีการ และองค์ประกอบต่าง ๆ คือ

- **แบบที่ 1 การช่วยกำกับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**

เป็นเครื่องมือสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเมินตนเองและสำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งเป็นหน่วยติดตามประเมินผล (Monitoring and Evaluation Unit : M&E Unit) ใช้ในการประเมินผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละท้องถิ่นว่ามีการดำเนินการเป็นไปตามขั้นตอนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ว่ามีการดำเนินการเป็นไปตามขั้นตอนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ที่ถูกต้องหรือไม่ โดยจะทำการประเมินและรายงานทุก ๆ ครั้ง หลังจากที้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์แล้ว

● **แบบที่ 2 แบบติดตามผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**

แบบติดตามผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรายไตรมาส เป็นเครื่องมือหนึ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถนำไปใช้ในการติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแผนยุทธศาสตร์ที่กำหนด โดยมีประเด็นในการติดตาม 2 ประเด็น คือ

- (1) การติดตามผลการดำเนินงาน และการเบิกจ่ายงบประมาณตามแผนปฏิบัติการ 3 ปี
- (2) ผลการดำเนินงาน และเบิกจ่ายงบประมาณ ตามโครงการที่ได้รับเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ

ผลประโยชน์

1) เป็นเครื่องมือสำหรับเมืองพัทยา เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลที่จะนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ 3 ปี และโครงการที่ได้รับเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ เพื่อให้รับทราบถึงสถานการณ์ในการดำเนินงานว่าแผนยุทธศาสตร์ที่กำหนด สามารถเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดหรือไม่

2) เป็นเครื่องมือสำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งเป็นหน่วยติดตามประเมินผล (Monitoring and Evaluation Unit : M&E Unit) เพื่อใช้ในการติดตามผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาพรวม

ระยะเวลาในการติดตาม

รายไตรมาส โดยเริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคม

● **แบบที่ 3 แบบที่ 3/1 แบบประเมินผลการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์**

แบบติดตามผลการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์เป็นเครื่องมือในการประเมินผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามยุทธศาสตร์ที่กำหนด โดยมีประเด็นในการประเมิน 3 ส่วน คือ

- 1) ความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาพรวม
- 2) ความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องในแต่ละยุทธศาสตร์
- 3) การเปลี่ยนแปลงของชุมชนตามตัวชี้วัดที่เลือก

ผลประโยชน์

1) เป็นเครื่องมือสำหรับเมืองพัทยา เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลที่จะนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ (Output)

2) เป็นเครื่องมือสำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งเป็นหน่วยติดตามประเมินผล (Monitoring and Evaluation Unit : M&E Unit) เพื่อใช้ในการติดตามผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาพรวม (Outcome and Impact)

ระยะเวลาในการติดตาม

รายไตรมาส โดยเริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคม

● **แบบที่ 3/2 แบบประเมินความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาพรวม**

เป็นเครื่องมือสำหรับ เมืองพัทยา เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลที่จะนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินผลการดำเนินงานขององค์กร ใช้ในการประเมินผลความพึงพอใจของประชาชนผู้ที่เกี่ยวข้องต่อผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาพรวม

ระยะเวลาในการจัดเก็บ

เก็บข้อมูลจากประชาชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อประเมินองค์กรในแต่ละปี ๆ เก็บข้อมูลปีละ 1 ครั้ง หลังสิ้นสุดปีงบประมาณ

องค์ประกอบของแบบ

แบบประเมินความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาพรวม ประกอบไปด้วยเนื้อหาที่สำคัญ 2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาพรวม

- 1) มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการ / กิจกรรม
- 2) มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับรู้ข้อมูลของโครงการ / กิจกรรม
- 3) มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นในโครงการ / กิจกรรม
- 4) มีการรายงานผลการดำเนินงานของโครงการ / กิจกรรมต่อสาธารณะ
- 5) ความโปร่งใสในการดำเนินโครงการ / กิจกรรม
- 6) การดำเนินงานเป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด
- 7) ผลการดำเนินโครงการ / กิจกรรมนำไปสู่การแก้ไขปัญหา
- 8) การแก้ไขปัญหา และการตอบสนองความต้องการของประชาชน
- 9) ผลประโยชน์ประชาชนได้รับจากการดำเนินโครงการ / กิจกรรม

● แบบที่ 3 / 3 แบบประเมินความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละยุทธศาสตร์

เป็นเครื่องมือสำหรับ เมืองพัทยา เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลที่จะนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินผลการดำเนินงานขององค์กรในแต่ละยุทธศาสตร์ เพื่อใช้ในการประเมินผลความพึงพอใจของประชาชน ผู้ที่เกี่ยวข้องต่อผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละยุทธศาสตร์

ระยะเวลาในการจัดเก็บ

เก็บข้อมูลจากประชาชน และผู้เกี่ยวข้องเพื่อประเมินองค์กรในแต่ละปี

องค์ประกอบของแบบ

แบบประเมินความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละยุทธศาสตร์ ประกอบไปด้วยเนื้อหาที่สำคัญ 2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- 1) มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการ / กิจกรรม
- 2) มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับรู้ข้อมูลของโครงการ / กิจกรรม
- 3) มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นในโครงการ / กิจกรรม
- 4) มีการรายงานผลการดำเนินงานของโครงการ / กิจกรรมให้ประชาชนทราบ
- 5) มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนตรวจสอบการดำเนินโครงการ / กิจกรรม
- 6) การดำเนินงานเป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด
- 7) ผลการดำเนินโครงการ / กิจกรรมนำไปสู่การแก้ไขปัญหาของประชาชน
- 8) ผลประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจากการดำเนินโครงการ / กิจกรรม